

Bild SB 00122 01 Vikströmmare på Gåsörens fyr- och lotsplats, Skelleftehamn 1951. Foto: Wollmar Lindholm

Byggnadshistorik

På 1870-talet anhöll Skellefteå stad hos lotsstyrelsen om tillstånd att få uppföra en ledfyr på Gåsören utanför Skelleftehamn. Staden erbjöd sig att bekosta fyren mot att lotsverket sedan övertog och underhöll densamma. Lotsstyrelsen gav sitt medgivande och förslaget godkändes av Kungl. Ma:t år 1877. Fyrplatsen anlades 1881 och utgjordes av ett kombinerat fyr- och bostadshus av trä, med en linsapparat av fjärde ordningen i en kopparklädd lanternin på taket, ritat av N. G. von Heidenstam. Dessutom byggdes ett uthus med vedbod och dass. En ny fyr uppfördes 1921 och den gamla fyren på bostadshuset släcktes då och fyrapparaten togs ner.

Kulturhistorisk status

Gåsörens fyrplats byggnadsminnesförklarades 2001. De byggnadsminnesförklarade byggnaderna, fyrhuset, en källare och ett uthus, ligger på ursprungliga platser och har inte

byggts till eller om. Fyrhuset hör till landets bäst bevarade kombinerade fyr- och bostadshus. I övrigt har denna typ av fyrbebyggelse genomgått stora förändringar i samband med att lanterninen nedplockats. I Vänern finns liknande fyrar bevarade, men inga av dessa är lika oförändrade som Gåsörens. Fyrhusets exteriör motsvarar utförandet från senare delen av 1800-talet med sin fasadutformning, fyr lanternin och siffertak.